

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Jánosi-utca 54. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyedévre . . . . . 1 frt.
Tanítónak egész évre. 2 frt.
" fél évre. 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca 1. szám a. a könyvnyomdában — Ide intézendők a kiadóhivatali illető előfizetés, hirdetés, nyiltér és egyéb fel-szólások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . . . 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetés elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Községi és körjegyzők.

Csak nemrégiben, egyik legközelebbi lapszámunkban a közigazgatás államfenntartó organismusát boncolva megjelöltük ennek azon alapvetését, hogy oly alsóbbfokon jelentkező functiókban, melyeket községi bírák végeznek, a közigazgatás legfontosabb létezői első sorban nyilatkoznak meg. A községi bírói tiszték betöltéséről lévén akkor szó, nem terjeszkedtünk ki a községi s körjegyzőkre, kik a közigazgatás sokféle fonalának szétfutó hálózatában még fontosabb érdekeket szolgálnak mint a községi bírák.

S ép. mert azon közigazgatási feladatok, melyek a jegyzők körébe tartoznak, a legáltalánosabb állami létezőket képezik, a jegyzői intézmény fejlesztésére irányuló minden törekvést a magunk részéről a legrokonszenvesebben fogadunk s támogatunk.

Ezen elv által vezérelve tettük közzé mult számunkban megyénk községi és körjegyzői egyletének a július 15-iki közgyűléshez intézett kérvényét.

Elismerjük, hogy a községi és körjegyzők széles hatáskörének pontos megjelölését adja, s első áttekintésre is megadhatja bárkinek is a meggyőződést, hogy annyi s ily sokféle functió egy ember által helyesen s kimerítően alig végezhető el.

Itt is beállt azon anomolia, hogy az állami élet fejlődésével s ezzel újabb s újabb tevékenységnek az állami cselekvés körébe vonzása mellett megmaradt a régi keret.

Ennek elviselhetlenségét tagadhatlanul első sorban joggal érezhetik azok, kik a régi keretbe helyezték s a roppant államsulyt vállalkra nehezelve hordják, — de tudatára ébredtek mind-

azok, kik az állami élet fejlődését komoly s elfogulatlan szemmel nézik.

S épen ez az ellentét szülte azon általános mozgalmat s áramlatot, a mely a közigazgatás reformjában nyert kifejezést.

Nincs széles Magyarországon józan ember, ki a reform szükségessége felől meggyőződve ne lenne, — csak hogy nem egyetlen egy irányban, mint például a községi és körjegyzők intézményének javítása, hanem az egész közigazgatás ujjaalakítása tekintetében.

Miként történjek ez, ez volt a küzdelem tárgya azon időben, midőn a jegyzők kérvénye is életet nyert, miként fog megtörténni, kimondta elvben a törvényhozás, a közigazgatást állami feladatnak jelentvén ki.

Meg lesz-e ezen elv valóditva, lehet kérdés, de bizonyos, hogy a közigazgatási reform valamely irányban legközelebb keresztül fog vitetni.

S ép azért, a mennyire elismertük a jegyzők kérvényének méltányosságát és jogosságát, az óriási munkahalmazzal szemben rendszeresített segédjegyzői állások felállítását tekintetében, ép úgy a lapunk mai számában nyilatkozó megyebizottsági tagnak is igazat adunk abban, hogy azon tényleges reformnak, a közigazgatást illetőleg, a kérvényben elfogadott elvre való tekintettel ma életbe léptetése is csak állami költségen lehetséges, annyival is inkább, mert nagyrészt állami functióról van szó; másrészt, hogy ezen részleges reform egy általános ujjaalakítás előestéjén nem időszerű. — Fennmaradt azonban még viszont azon tény is, hogy a törvényben kimondott elv daczára is a tényleges állapot szerint a körjegyzőségek az autonomia körébe tartoznak, s a községek által tartandók fenn, de ezen ellentét is az elv s tényleges

állapot között is megerősíti azon véleményünket, hogy elismerve a reform szükségességét, annak kielégítését az általános közigazgatási reformban találjuk.

Ez pedig a kérvény jelentőségét nem kisebbíti, melynek pontja nem is annyira, hogy részleges reformul a segédjegyzői állás rendszeresítessék, hanem hogy az általános közigazgatás megvalósításának követelése mellett annak keretébe a rendszeresített segédjegyzői állás is felvéteessék.

* * *

A kérdéshez szóló tárgyilagossá levél, mely hozzánk érkezett, következő:

Balogvölgy, 1892. július 3.

A községi és körjegyzők által a megyei közgyűléshez intézett s a lap 27-iki számában közzétett kérvényre pár megjegyzést ohajtok tenni. Kérem a tisztelt szerkesztőseget, engedjen soraimnak egy kis tért becses lapjában. Igérem, hogy igen rövidre szabom mondókámat.

A kérvényezők beismerik kérvényökben, hogy munkajük 90%-át az állam veszi igénybe s köti le a maga javára állandóan. — Ebben igazuk van. De éppen ezen érv egymagában is elég okul szolgálhat a kérelem megtagadására. Mert ha az államot szolgálják, az állam nyújtson segédelmet.

A községek községi vagy része háztartási szükségletét eddig is csak óriási községi pótdadóval volt képes fedezni. Hát a pótdadót újabb emeljük? s a roskadást megterhelt adózó nép vállaira újabb terheket halmozunk? Ez meg nem engedhető.

De a kérvény időszerűtlen is; és ez a legnagyobb hibája. — Ugyanis a közigazgatási reformnak küszöbén állunk; még egy lépés s annak kellő közepébe jutottunk. Mire a kérelmezett segédjegyzői intézmény az életbeletetés stádiumához juthatna — ha megszavaztatnák — akkor már megkondulnának a most fennálló rendszer tetemesére hívó harangok, és egy halottal többet kellene azoknak megsiratniok, a kiknek tán okuk s kedvük van a mostani közigazgatási állapotok fenntartása mellett kardoskodni.

Befejezésül őszintén kijelentem, hogy én az imént elősorolt okokból a kérvény elutasítására adnám szavazatomat, ha a bizottsági gyűlésen e felett szavazásra kerülne a dolog.
Egy megyebizottsági tag.

TÁRCZA.

Három szám.

— Visszaemlékezés Rossinira: Rossi Ennyitől. —

Rossini bizonyára egyike volt százada legzenialisabb és legszeretetteljebb művészeinek; néhány nacionális hibától azonban ő sem volt teljesen ment, melyek között a kapzsiság és babonáság legkimagaslóbbak voltak. S bár e hibák is csak szórványosan jelentkeztek és ekkor is csak nagyon ritkán nyertek nagyobb jelentőséget, még is sok kínos órát szereztek a nagy zene-mesternek, különösen akkor, midőn a Lajos Fülöp királytól ajándékba kapott óra tulajdonságait, ugyszólván, 6 évi bírás után kösmerni tanulta.

Ez az óra a művészet mesterműve volt. Rossini ezt egy nemzeti himnus előismerése jeléül kapta és különös kedvtelése volt abban, ha mindenkinek elbeszélhette, hogy minden kottáért egy gyémántot kapott. Egy titkos rugó megnyomásánál eljátszotta az óra azonkívül, a mester „Mózes“ című darabjából az „imát“

Midőn egy alkalommal a mester, szokása szerint, a kávéházban óráját repetáltatta és az imát eljátszatta, egy ur lépett hozzá és megszólította:

— Rendkívül értékes az ön órája, uram. De én fogadni mernék, hogy ön az órája tulajdonságait még nem ismeri teljesen.

— A 6-ik éve immár — válaszolt a mester esodálkozva, — hogy királyom tiszteletére folyton magammal hordom, ez alatt az idő alatt egy perczet nem készt, repetálja az órákat és negyedeket, mutatója a perczeket és napokat és eljátszva, mint ép hallható, az imát „Mózesből“.

— És én mégis merem állítani — nevetett az idegen, hogy ön nem ismeri az óráját tökéletesen. Fogadjok önrel a mennyibe tetszik. Tegye fel az óráját 10000 frt ellen!

— Nos, ha épen kiesapni való 10000 freja van, állhat a fogadás s most bizonyítsa be állítását.

— Jó. Az óra még egy másik darabot is játszik, még pedig az önt, mester, tartalmazza azonkívül az ön arczását, a kép mögött egy felirat, a mely ezerszer annyit ér, mint az óra és a kép.

Szó nélkül nézte Rossini, hogy az idegen a kezéből az órát kivette s néhány szövegszót megérintvén, egy arany-tokoskát ugratott elő, mire „Tankréd“ című darabjából a „di tanti palpiti“ rész zendült rá.

— Istenem! — sóhajtott a mester, elvesztett órájára tekintve. Igaz, ön megnyerte a fogadást; de honnan tudta ön azt?

— Az idegen nevetve nyujtotta neki vissza drága óráját.

— Én vagyok ennek az órának a készítője. Pliveé Mátyás. A fogadás természetesen csak tréfa volt. De végtelen örövendék, hogy a nagy mester művemben oly örömet lel.

Rossini magánkívül volt örömeiben és megmagyaráztatta magának az óra szerkezetét. Egyszerre eszébe jutott, hogy a művész egy értékes feliratról is beszélt. Nyomban kérdezősködött is felőle.

Pliveé hirtelen elkomolyodott.

— Igenis, tessék nézni, ez a három szám ez: 6, 31, 61.

— Es ezek ezerszer többet érnének, mint az óra és a kép? Hát mit jelentenek?

— Azt még nem szabad elárulnom, sóhajta az órás. A mesterben felébredt a kapzsiság és kérdésekkel ostromolta az órás, hogy nem volna-e jó azokat a lutrira megtenni? nem kabalisztikus számok-e? vagy hogy nem egy nagy bankót vagy ígéretet jelentenek-e? de ez órás csak a magát hajtogatta:

— Még nem mondhatom meg.
— Hát mikor?
— Ha az ideje elérkezik.

Ez az ellenkezés a mesternek sok nyugtalan órát szerzett, nappal mindig arra gondolt és éjjel arról álmodott. És bár jó viszonyban maradt az órással, a felelet, melyet kisebb-nagyobb időközökben a művészhez intézett kérdéseire nyert, mindig csak az volt, hogy

— Még nem!
Igy multak évek, évtizedek. Rossini nem kérdezte többé, noha közönyössége csak tetetett volt, mert az a tény, hogy intímabb barátjaival minden alkalommal lehetőleg arról beszélt, eléggé bizonyította, hogy kíváncsiságát még mindig nem bírta legyőzni.

Egy reggel a híres komponista a következő tartalmu levélkét kapta:

„Mélyen tisztelt mester!
Elérkezett az idő. Jöjjen ön ma éjjel pont 12 órakor lakásomra és én önnek meg fogom mondani a 6, 31, 61 számok jelentőségét
Tisztelettel
Pliveé Mátyás.“

Rossini rendkívül izgatott lett. Maga elé rendelé a levelet hozó szolgát.

— Beteg-e a gazdája, Pliveé ur?
— Nem.
— Jó, mondja meg neki, hogy pontosan megfogok jelenni.

A misztikus éjféle óra, mely egy régi kíváncsiság már nem remélt teljesülését volt hozandó, az egész napot rendkívül meghosszabbította a mesternek. Ugy tel-szett neki, mintha vége sem akart volna lenni. De végre mégis csak elmullott, s alig hogy a 12-ik óráútés elhangzott, a mester a Pliveé ajtaján esengetett.

Egy zavart szolgát nyitotta ki az ajtót. Sirás és jajgatás hallatszott mindenfelől.

— Az istenért, mi történt? — kiáltott Rossini ijedten.

Reneau, a rég ösmert orvos, megadta neki a választ.
— Pliveé ur néhány perczel elelőtt, minden előzetes rosszullét nélkül, hirtelen összerogyott és „a számok, a számok“ kiáltással hirtelen meghalt.
— Meghalt? igazán meghalt?
— Alig tudta felfogni.

— Igen, Pliveé ur meghalt. Szívizélhűdés érte. Rossini annyira meg volt hatva, hogy erősítő szerekkel kellett segítségére sietni, s ama kérdésre, hogy miért tette első látogatását oly későn, mit sem válaszolt

Nagy-őzei dolgok.

A királykoronázási jubileum alkalmával Nagy-őze felmerült surlódások rég eltemetett kérdéseket vetettek felszínre. E kérdések megyénk legilletékesebb vezéréberek ajkain régen ott lebegtek, de nem volt kellő mód és alkalom, hogy nyilvános discussió tárgyává tétessenek. Egyrészt fájjaljuk, hogy egyáltalán a „hazafiaság“ tekintetében magyarázatokra van szükség megyénkben, másrészt pedig örülünk, ha néha-néha alkalmat szolgáltatathatunk arra, hogy a magyar hazafiaság érzelmé nyílt kifejezésre jusson.

Nincs miért titkolnunk, hogy a megyei közvélemény egy jó darab idő óta kíváncsi érdeklődéssel fordult Nagy-őze felé. E város gyászos emlékü multja s jelenének kétséges tétovázása sokakban komoly aggodalmakat ébresztett az irá t, hogy vajjon a társadalmi közszellem nincs-e újra satuálva azon hazaellenes áramlatok által, melyek ellen megyei optimatéseink évtizedek óta oly kemény és lélekemelő küzdelmet folytatnak.

A „Nagy-őze és Vidéke“ cz. laposka egész kicsinyes és rövid élete mindössze is e kérdések actualitássá tételére nézve bírt némi jelentőséggel. — Nyíltan beszélünk; elvégre tisztában kell lennünk az emberekkel.

Anélkül, hogy gyanusítani vagy vádolni akarnánk valakit, ki kell jelentenünk, hogy a közvélemény, — melynek mi ezuttal csak szócsöveit kívánunk lenni, — határ zott alakban felvetette a kérdést és tudni ohajtja: kik azok Nagy-őzén és környékén, a kikre a magyar nemzeti aspiratiók megvalósítására irányult nemes törekvéseknél mint támogatókra bizton számíthatunk, vagyis, kik ott jó hazafiak, s kik nem azok.

E kérdés körül forgott tulajdonképen lapunk legközelebb megjelent számaiban Nagy-őze felől hozott összes közleményeink lényege. — Hogy e pertractatio nem volt teljesen meddő, bizonyítja Nagy-őze városa polgármesterének hozzánk beküldött levele, melyek mellé két darab kö okirat van mellékelve.

A polgármester ur kívánságát ezennel teljesítjük és hiánytalan szövegében közzétesszük ez okmányokat, bővebb tárgyalásokba bocsátkozni azonban még ezuttal sem vagyunk hajlandók, miután — őszintén kimondjuk, — a polgármester ur nyilatkozatát kielégítőnek nem tartjuk, s e dologban tőle, ki Nagy-őze politikai viszonyaira nézve határozott kötelezettségeket vállalt magára, indokoltabb és egyenesebb választ jogosan vár a közvélemény.

Egyéni feltételeket vagy támadásokat lehet visszautasítani, s azokra felelni néha a férfi méltóságán alóli is; — de a közpálya embereinek a közvélemény előtt nyilatkozni soha sem méltatlan; inkább kötelesség.

Különböen egyelőre közöljük a vett iratokat, miket Stefanesok Károly úr, Nagy-őze r. t. város polgármestere hozzánk beküldött a következő levél kíséretében:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Beeses lapjának 26-iki számában „a közönség köréből“ való és Z. betűvel alájegyzett „Nagy-őze és vidéke“ című lap és a koronázási jubileum“ czime alatt közltekre a következő megjegyzéseket tartottam szükségesnek megtenni:

mert babonás félelem szállta meg, hogy azok a számok szerencsétlenséggel járnak.

— Nem akarok azokról hallani többé soha, soha, mondogatá a feleségének. Azok a borzasztó számok halálhozók.

A kedélyes mester pedig az életet mindenek felett szerette. Irtózott a haláltól, az élet örömeinek eme megfosztójától.

Még azt sem engedé meg, hogy a mester hagyatéka köz kutassanak, hogy nincs-e valami, mi némi felvilágosítást nyújthatna. Sőt e percztől a nagy mester más órát hordott magánál.

Ismét évek multak. A világhírű komponista vég-órája is elérkezett. Haldoklása hosszas szenvedéshöz hasonlított, melyből gyakran tért eszméletre.

A legutolsó reggelen több levél érkezett, melyeket a mester neje sorban felbontogatott, hogy azoknak tartalmát a mesterrel közölje. A levelek közül egy nagy boríték vonta magára különösen a beteg mester figyelmét.

— Ezt, ezt bontsd ki! — susogá megmagyarázhatatlan borzadálylyal, Mi ez? nézd meg kérlek gyorsan.

Hirtelen felült ágyában és rémülve hallá, hogy az óra, mely évek óta egy asztalfiókban feküdt, rázendíté a „di tánti palpiti“ áriát. A felbontott levélborítékból 3 értékpapír hullott ki, melyek 6, 31, 61 számokkal voltak ellátva.

Ez volt az utolsó, mit a nagy mester e büntanyán látott. Egy ideig kitágított szemkarikkal megbámulta a papirokat és csak annyit mondott:

— Tudtam . . . , a . . . , számok . . . , a halál!

S lezará a szeméit — örökre.

* * *

Soh sem lett megfejtve a rejtély, mert a Rossini özvegye egész vagyonát jótékonycélokra hagyományozta, és az a 3. a mailandi banka szóló bankutalvány, melyek majd 1 millió francot reprezentáltak, egy a nagy mester szülővárosában létesített árvaház felévitésére és fentartására lett fordítva. *Ferber Albert.*

1. „A jubileum Nagy-őzén“ című ezikkhez — mely a „Nagy-őze és vidéke“ című hetilapban megjelent — semmi közöm nincsen, mivel az általam sem nem iratott, sem nem inspiráltot.

2. Hogy Nagy-őze városának hatósága a folyó év június hó 8-án városunkban is megtartott 25 éves királykoronázási jubileum megünneplése körül mitsem tett volna, ezen állítás valótlanúságát a legfényesebben megczáfolja az ide ./. és ./. alatt zárt tanácsülési jegyzőkönyv hiteles kivonata és a hiteles másolatban esatolt körlevél.

A többi gyanusításokra, ha azok csakugyan személyem ellen intézettek, — felelni: méltóságom alólinak tartom, s városom jó hire és neve, valamint igaz hazafisága érdekében egy szertien visszautasítom, s ezen állítasomért a teljes szavatosságot — bárkivel szemben — készségesen elvállalom.

A második pontban érintett esatolmányok szöszerinti közlését kérvén, maradtam

Nagy-őzén, 1892. június hó 29-én.

alázatos szolgálja

Stefanesok Károly, polgármester.

Az első okmány hiteles másolatban következő:

./.

Kivonat

a Nagy-őze város rendezett tanácsa által az 1892. évi május hó 21-ik napján megtartott ülésben felvett jegyzőkönyvből:

88. sz. Olvastatt a Rimaszombatban 1892. május 10-én tartott rendkívüli megyebizottsági közgyűlés 370. számú jegyzőkönyvi kivonat, mely szerint ő Felsőe Királyunk 25 évi koronázási ünnepély megtartására felhivatunk.

Ohajtva, hogy ezen 25 évi koronázási ünnepély városunkban is méltóan az esemény fontosságához képest megtartassék, polgármesterünk javaslatához képest határozattik, június hó 7-kén este az egész várost kivilágítani és június hó 8-án mindkét templomban hálaadó isteni tiszteletet megtartani, miről a lakosság körlevélileg értesítendő azon felhívással, hogy 8-án házaikat külsőleg is díszítsék fel, — Kmft.

Kiadta:

(P. H.)

Prékopa, városi főjegyző.

A második okmány szinte hiteles másolatban így szól:

Másolat. ./.

Körlevél.

Törvényhozásunk kezdeményezésére folyó év június hó 8-án országszerte ő esász. és királyi apostoli Felsőe I-ső Ferencz József legkegyelmesebb királyunk megkoronázásának 25-ik évfordulója ünnepeltetni fogván, *te-kintvén városunk közönségének ismert hazafiságát és lojalitását*, ezen nagy napnak méltó megünneplése czéljából — tanácsunk megállapodása következtében — következőképen leszen megünneplendő:

1. Június 7. 8. és 9-én a város lehetőleg legnagyobb mérvben fellofogozandó, illetve a házak jobbmódu lakosaitól elváratik, hogy házaikat saját költségükön fellofogozni, esetleg egyébként is feldíszíteni szivesek len-denek.

2. Június 7-én esti 8 $\frac{1}{2}$ órakor az egész város kivilágítandó, ugy értetvén ez, hogy minden utcára néző ablakban legalább két gyertya elhelyeztetvén, a jelzett időben meggyújtassék.

3. Június 8-án a szokott reggeli órákban, mind a két vallásfelekezet templomában isteni tisztelet fogván tartatni, arra a n. é. közönség részvétele kéretik.

Ezenkívül még egyéb magánjellegű ünnepségek is rendeztetni fogván, azokon való részvétel a legmelegebben ajánltatik.

Kelt Nagy-őzén, 1892-ik év május 26-án.

Stefanesok Károly, s. k. polgármester.

A másolat hitelül: *Stefanesok Károly*, polgármester.

Gömör-Kishont t. e. vármegye megyebizottsága által Rimaszombatban, 1892. július hó 15-ik és következő napjain tartandó rendes nyári közgyűlés **tárgysorozata:**

1. Alispáni jelentés a vármegyei közigazgatás állapotáról.

2. A vármegyei különféle bizottságok és választmányokban üres tagsági helyeknek választás utjáni betöltése.

3. Földmívelésügyi ministeri rendelet a szarvasmarhák között mutatkozó ragályos tudóvész kiirtása tárgyában.

4. Földmívelésügyi ministeri rendelet Gömörvármegye területének a szarvasmarhák zárlati csoportjából való kivétele iránt.

5. Belügyministeri rendelet a vármegyei bizottsági tagok számának megállapítása és a választó-kerületek besatításáról szóló munkálat jóváhagyása érdemében

6. Belügyministeri rendelet a vármegyei központban egy közig. gyakornoki állás rendszeresítésének engedélyezése iránt

7. Belügyministeri rendelet a hátralékos községi számadások és költségvetések tárgyában.

8. Belügyministeri rendelet Rimaszombat város 1891. évi szegényalap költségvetése tárgyában.

9. Belügyministeri rendelet Róth Sára lelenezházi ápollt községi illetősége ügyében.

10. Kereskedelemügyi ministeri rendelet a közutakról és vámokról szóló 1890. évi I. t.-cz. végrehajtása tárgyában.

11. Kereskedelemügyi ministeri rendelet a vármegyei „Hivatalos Értesítő“ portomentessége tárgyában.

12. Kereskedelemügyi ministeri rendelet az 1890. I. t.-cz. 25. §-a alapján alkotandó szabályrendeletre vonatkozólag.

13. Kereskedelemügyi ministeri rendelet a megyei kir. államépítészeti hivatal személyi- és dologi kiadásaihoz való hozzájárulás tárgyában.

14. Kereskedelemügyi ministeri rendelet a marányi és esetnek-völgyi vasutnál 40,000, illetve 25,000 frt név-

értékű törzsrészvény vásárlását kimondó határozat jóvá-hagyása tárgyában.

15. Földmívelésügyi ministeri rendelet az erdészeti ügyek mikénti kezelése tárgyában.

16. A kereskedelemügyi m. kir. ministerium ideiglenes vezetésének Wekerle Sándor pénzügyminister által történt átvételéről szóló ministeri leirat.

17. Vaszari Kolos herceggprimás köszönő levele a vármegye közönsége által herceggprimássá történt kinevezése alkalmával küldött üdvözleteért.

18. özv. Baross Gáborné köszönő levele férje elhunytá alkalmából a vármegye által intézett részvét iratért.

19. Ung vármegye közönségének átirata a gyógyalaprak és a pótdadónak országossá tétele iránt intézett feliratának pártolása tárgyában.

20. Bars vármegye közönségének átirata a szarvasmarhákra Alsó-Ausztria területéről való kitiltását tárgyazó rendelet módosítását kéro feliratának pártolása iránt.

21. Szepes vármegye közönségének átirata az egyes községek nem magyar hangzásu neveinek megváltoztatása tárgyában

22. Nógrád vármegye alispánjának átirata a Fülekpüspöki plebániái épületek javítási ügye fele ti bíraskodhatásra megadandó jog tárgyában.

23. Az országos m. kir. képzőművészeti társulat kérelme Ligeti Antal síremlékének felállítási költségeihez való hozzájárulás iránt.

24. A „Magyar Salon“ folyóirat szerkesztőségének megkeresése a koronázási jubileum alkalmából kiadott emlékkönyv megvétele iránt.

25. Bizottsági jelentés az ebtartási szabá yrendelet tervezetének megállapítása tárgyában

26. Alispáni jelentés a vármegyei különböző pénztárak időszaki megvizsgálásának eredményéről.

27. A vm. számvevőszék ülésének jegyzőkönyve.

28. Rimaszombati jb. főszolgabíró kérvénye Porubszky Imre szolgabírónak a kihágási ügyek tárgyalása s bíraskodásával leendő felruházása iránt.

29. Szolgabírói jelentés Birósi József jegyzői nyugdíj illetménye ügyében.

30. Szolgabírói jelentés a sőregi körjegyző javadalmazásához tartozó $\frac{1}{4}$ telek használati jogosultságának kérdésében.

31. Szolgabírói előterjesztés a Lueska községen keresztül vezető ut kijavításához szükséges segély engedélyezése iránt.

32. Szolgabírói jelentések a Genes község 1890. évi számadása és Sumjác község 1892. évi költségvetéseire tett nehézmények tárgyában.

33. Polgármesteri előterjesztés a Dobsina körül elterülő megyei utvonalak karbantartására vonatkozó régi egyezmény meghosszabbítása iránt.

34. Polgármesteri jelentés Dobsina város, 1887—1889. szegényalap számadásai tárgyában.

35. Számvevői jelentés az 1891-ik évi vármegyei pénztári mérleg megvizsgálása tárgyában.

36. A vármegyei egyes községek szervezeti szabályrendeleteinek felülvizsgálata.

37. A megyebeli községek költségvetéseinek és számadásainak jóváhagyása érdemében előterjesztett számvevőségi jelentések.

38. Több rendbeli — a vármegyei gyógyalapról elélegezett — vagyontalanság okából behajthatlan körházi ápollási költségek törlesbe hozatala.

Ezen kívül még a közgyűlés határnapjáig beérkezendő s közgyűlési elintéztést igénylő ügyek.

Kelt Rimaszombatban, 1892. évi július hó 2-án.

Kiadta: Draskovich Gábor, vármegyei kiadó.

A közönség köréből.)*

Tisztelt Szerkesztő ur!

Folyó hó 22-én jelen lévén a rimaszombati községi iskolai zárvizsgán, — az ott tapasztalt felett esakis legnagyobb elismerésemet nyílváníthatom — A növendékek feleletei arról győztek meg, hogy a tanügy az illető tanítók kezében a legjobb helyre van letéve. Nemesak, hogy ismereteket szereztek a tanulók, hanem — a mi fő, — önállóságra is lettek oktatra, a mennyiben ezt a paedagógia czéljául kitűzi. Mint az ott iskolázott fiuk egyikének atyja, a t. tanító uraknak elismerésem mellett mind-ezekért egyszersemint köszönetemet is kifejezni kötelességemnek tartom.

Feled, 1892. június 29.

Draskóczy László.

E rovatban közérdekű felszólalásokat díjtalanul közlünk. Szerk.

Helybeli hírek.

∠ **Egy elfelejtett jubileum.** Mult hó 18-án mult 25 éve annak, hogy szabadalmas Rimaszombat város polgármesteri székébe első ízben emelte a közbizalom Szabó Györgyöt, városunknak ma is érdemes polgármesterét. Vártuk és ohajtottuk, hogy ma, mikor hüvelyknyi érdemeket mértöldes parádékkal szoktunk emlékeztetésekké ünnepelni, — városunk lakossága nem fog megfeledkezni egy hű fia életének nevezetes fordulópontjáról; hogy társadalmunk vezérei hálásan fognak megemlékezni arról, ki Rimaszombat városát a politikai, társadalmi és közzgazdasági átalakulása legnehezebb évein sok szerencsével, s még több tapintattal és bölcsességgel vezette által; de miután mindeddig egyetlen hangot sem hallottunk megrezdülni, a dolog felől, hirlapírói kötelességünknek vélünk eleget tenni, midőn az elfelejtett jubileumra polgártársaink figyelmét felhívjuk. És örömmel jegyezzük e sorok végére, hogy mi vagyunk az elsők, kik igaz szívvvel kívánjuk szeretetreméltó polgármesterünknek, hogy sokáig éljen és Rimaszombat város javára kormányozzon bennünket még legalább is egy új 25 esztendőn keresztül!

× **Katonai szemle.** Magas vendéget vár a helybeli tüzérség folyó hó 16-ára. E napon érkezik városunkba Losonczi Uexküll Gyldenband gróf kassai hadtestparancsnok. A szabadkai erdő mellett leszáll kocsijáról, a gyakorló-téren fogadja a tüzérszaktikár, mely a legénységgel együtt kivonul. A magas vendég itt szemlét tart a tüzérség felett d. u. 3 órakor, s aztán bevonulnak a városba, s másnap kora reggel, mielőtt utját tovább folytatná, megtekint a kaszányaépületeket.

Esküvő. Dr. Harmaczy Dezső, honvédelmi ministeri fogalmazó — városunk kitünő fia — f. hó 4-én esküdött örök hűséget bájos menyasszonyának Lang Gizellának Budapesten. — Áldás kísérje a megkötött belle-alliance-t!

Halálozások. A gömörmezei közpórháznál alkalmatlanul lévő ápoló-nővéreket súlyos vesztés érte. Egyik legbuzgóbb s kedvelt társnőjüket *Gangl Ludmillát* f. hó 5-én egy heti szenvedés után elragadta a halál. A szorgalmas és lelkiismeretes nővér a kórház élelmészét, a konyhai teendőket látta el, s a paulai szent Vincezéről nevezett irtalmas rend egyik hűséges tagja volt. Halálát a rend tagjai méltán fájlatják. Ma délután 4 órakor temetik a közpórházból. — *Füköh Péter*, Füköh Jenő helybeli könyvkötő iparos fogadott fia, ki a helybeli iskolának volt tanulója, f. hó 4-én elhalt. A 13 éves fiu temetése ma délután 4 órakor volt az ev. ref. vallás szer- tartása szerint. — Béke hamvaikra!

Az országgyűlési képviselő választóknak az 1893-ik évre szóló ideiglenes névjegyzéke elkészült. s folyó hó 5—25-ig a városban közszemlére lesz kitéve. A névjegyzék ez idő alatt bármikor megtekinthető, s az esetleges felszólalások a törvény által előírt módon megte- hetők.

O iskolaszéki gyűlés. A helybeli közös iskolák iskolaszéke, folyó hó 2-án gyűlést tartott. Ez alkalommal a kiküldött iskolaszéki tagok, mint a záró-vizsgálatok el- nökei tették meg jelentéseiket, mely szerint a vizsgálatok teljes sikerűek voltak. — *Melezer Mariska* ideiglenes tanító, a polg. leányiskola segédtanítónőjévé véglegesít- tetett. — Az óvónő választást, a megyei közigazgatási bizottság által jóváhagyott, díjlevele megerősített.

Kolera-hírek. E félelmes betegség ismét fenyegeti Európát; a járvány terjedését a legéberebb figyelemmel kísérik mindenfelé; a lapok állandó rovatban közlik az ijesztő híreket. Annyi bizonyos, hogy a Kaukázusban már kitört s a legrovidebb idő alatt Oroszországban szedheti áldozatait. E szomorú körülmény erős egészségügyi intéz- kedések megtételére kényszeríti az államokat, de a váro- sok is meg tesznek mindent, a mit jónak gondolnak a betegség távoltartására. Mi ez időszerint még messze va- gyunk attól, hogy a harangokat félre verjük, de az óva- tosság nem árt, s egy oly városban, mint Rimaszombat, a hol a vízvezeték és esatornázás hiánya folytán, nem a legrozsásabb egészségi viszonyok uralkodnak, jó eleve fog- anatosítani kell azon intézkedéseket, melyek bármiféle jár- vány elkerülését célozzák.

O a helybeli r. kath. templom belső díszítése. A helybeli róm. kath. templom a múlt év folyamán kül- ső díszítést öltött magára, az idén belseje veend fel díszes ünnepi, esillogó fényt. Serényen folyik a munka. — A templom belsejében lévő aranyozások telj- sen megújítat- tak. E munkát Komáromy József budapesti műaranyozó végzi 1700 frtért. Ugyanevak az orgona belső összes szer- kezete teljesen újja alakították. Mestere Hordoni József rozsnói orgonaépítő, ki művéért 1200 frtot kap. Eme költségeket az egyházi pénztár maga fedezi. Mindkét munkának folyó évi augusztus 14-re kell elkészülnie.

„Ez is furcsa!” — Ez im alatt a „Gömöri Hírlap” a következő — hihetetlennek tetsző — hirt közli: „A „Rozsnyó-egyházmezei róm. kath. tanító-egyesület” múlt 1891. évi augusztus 28-án tartott közgyűlésén ez évi rendes közgyűlés megtartása helyéül Rimaszombat jelöl- tetett ki; s habár az egytel elnöksége a jövő hó vége vagy szeptemder hó elején megtartandó közgyűlést már most — két hónap előtt — bejelentette az egyházi vezető- férfiaknak, azoktól elutasító választ nyert azon furcsa in- dokolással, hogy a határidő bejelentése már késő, így a közgyűlés itt meg nem tartható.”

Meghívó. A rimaszombati általános ipartestület tagjai vasárnap, július hó 10-én a Széchenyi kertben alaptökéjének gyarapítására táncmulatságot rendez, mely- re a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja a ren- dezőség. Bemeneti díj 30 kr. Felülfizetések köszönettel fogadhatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté délután 3 órakor. Kedvezőtlen idő esetén a táncmulatság július hó 17-én tartatik meg.

§ A gömörmezei egyetemi ifjuság nyári mulatsága folyó hó 3-án a Széchenyi-kert- bel páratlan sikerrel folyt le. Hiába, az egyetemi ifjuság a jövő reményét képviselve, elismerjük, hogy meg van a jogzime, hogy a legszebb közönséget vonzza együvé. A jogász, az orvos, a filozofus, a technikus, mindegyik az igazi intelligenciát van hivatva képviselni, s hogy e re- prezentálásra megyei fiatalságnak képes is, bebizonyította az a szép közönség, mit a megtartott mulatságra kifüg- gesztett ez-igük vontott együvé. Ott láttuk majdnem ki- vétel nélkül városunk egész intelligenciáját, és kedves, szép hölgyeit. Hány ifjunak s leányának dobbanhatott jövő boldogságot ígérő módon szíve, de ez nem is lehet másként, mert ifjaink értelmes agyukat ha el is viszik Budapestre, szívük az még a távolból is bizonyára haza vonz, mert hisz otthon maradt. Tüzzel, lélekkel is karol- ják föl hölgyeinket a táncra, s ha már néhány ifju pár lelkesült kedélyt s jó kedvet mutat, a futó tüzek a szívek között pillanat alatt terjednek el, s olyan vígalmat kez- dődik, a milyennek párja csak kevés van, sőt mondhat- juk, az idén nem is volt. Annyi sok szép párt, mint az egyetemi ifjuság juliálisán, az idei nyári mulatságokon még nem láttunk együtt. Azonfelül a néző közönség is a legválogatottabb volt. Délután 4-től este kilenczig lan- kadatlan kedvvel folyt a tánc, ekkor a társaság felvonult a kerti kiöszkba, hogy megvaesoráljon. — Ismét be- bizonyult, hogy mennyire igazunk volt, midőn már sokszor hangoztattuk, hogy ezen kis helyiség nem méltó szép városi kertünkhöz, mert a nagyon kicsinél nagyobb köz- önséget is alig képes befogadni. A közönség legnagyobb része valóságos harezot volt kénytelen folytatni egy-egy ülőhelyért vagy székekért. Valóban érthetetlen, hogy a vá- rosi hatóság miért nem ír ki pályázatot egy alkalmas, tá- gas, pompás étkezővel terrassal, s táncz helyiséggel egybe- kötött vendéglői helyiségre. Bizton akadna vállalkozó, ki sajátjából felépítené azt, ha a város viszont

10—15 évre biztosítaná neki a feltétlen használatot, sőt biztos, hogy kész lenne évenként némi díjat is fizetni, s azt hisszük, még inkább, ha ugyanannak a fürdő is át- adatnék. 10—15 év múlva lenne a városnak egy saját tulajdonát képező szép helyisége. S ha már a város ettől a pályázat kiirástól annyira fázik, *ezennel mi felhívjuk a vállalkozók figyelmét ezen ügyre, kérve őket, terjesszenek be a hatósághoz ajánlatot.* Ez elől el nem zárkozhathatnak, kénytelenek lesznek azt napirendre tűzni, megtárgyalni s a közérdek igényeit kielégíteni. — Ezt elhallgatni a mu- latsággal kapcsolatosan nem lehetett. — Bizony a közön- ség nagy türelmére, a rendezőség s a jó „nagy doktor” ügyességére volt szükség, hogy mindenki elhelyezkedhe- tett. — Aztán jött a harez az ételért. Elismerjük, hogy mindenki ki lett elégítve s a sülték izletek voltak, de megszerzésükhöz újra a kedélyes nagy doktor bácsi ügyes utmutatása kellett, ki ismert szeretetreméltóságával szol- gáltatá fel ösmerőseit. — Vacsora után az egész köz- önség a kaszinó nagytermébe (persze újságírói nagylá- tassal) vonult, s e mulatság harmadik felvonása e har- madik helyen folyt még csak igazi tüzzel s lélekkel. — Hires a kabylok táncza zabolátlan esapongó tüzéről, de azt hisszük, csak kis Miska ahhoz az ijoni magyar tűz- hőz, ami itt megnyilatkozott. — A zsarnok mamák azon- ban conservatív természetüket nem tudták megtagadni, s a mulatság a fiatalok nagy keservére — mert Rimaszombatan így szokás, — éjjel 11 órakor megszakadt. „A virágnak megtiltani nem lehet, hogy ne nyíljon, mi- kor jön a kikelet!” Kedves mamák! a fiatalokat az élet- tet boldogító jókedvűből sem szabad ám időelőtt kiragadni. Ez az egyetlen egy hibája volt az egyetemi nyári mu- latságnak, ezért pedig nem a rendezők, de a mamák a fe- lelősek. — A kedélyes mulatságon jelenvoltak: Madarász Pálné, Baksay Józsefné, dr. Szabó Samuné, özv. dr. Csesznok Pálné, Madarassy Dezsóné, Marton Jánosné, Mészáros Istvánné, Molnár Lajosné, B-nyo Béláné, Tóth Gusztávné, Smegner Károlyné, Miskolezy Istvánné, Ra- kottay Danóné, dr. Ráróssy Gyuláné, Cseh Istvánné, dr. Strausz Józsefné, Hollender Lajosné, Stech Kálmánné, Szücs Károlyné, Terhes Pálné, Engel Adolfné, Vi- dovcics Józsefné, Szabó Györgyné, Soós Ferenczné, Stolz Mártonné, Kern Adolfné, Szeredinszky Kálmánné, Törköly Józsefné, Soós Gyuláné, Wagensommer Jánosné, Polnis Jánosné, Zachar Gusztávné, Vozary Györgyné, Henney Kálmánné, Hevessy Bertalanné, Juraskó Jakabné, Folyany Kálmánné, Medveczky Sándorné, Sztaniszlavszky Adolfné, Szontagh Károlyné, Institorisz Endréné. — Szabó Aranka, Baksay Gizi, Stolz Birike és Jolán, B-nyo Anna és Aranka, Madarász Panna, Kern Jolán, Hor- vath Sárika, Kármán Ida, Császár Lenke, Jeszó Sári és Erika, Soós Irén, Angyal Matild és Ilona, Hollender Mar- git, Papszász Irén, Szöllösy Rózsa, Tóth Aranka, Kom- jathy Gizi, Mészáros Margit, Madarassy Vilma és Ilonka, Molnár Margit, Miskolezy Margit, Kishonthy Anna, Törköly Margit, Polnis Janka, Zachar Mariska, Vidovics Teréz, Henney Margit, Hevessy Mariska. stb.

O Uszókola. Uthy Antal megkezdte az uszás tanítását szárazon! Olyan mesterség ez, a mely vízbe való, mégis szárazon kell kezdeni. Ott uszik az a tíz nö- vendék a róm. kath. iskola egyik tantermében, székre hasalván, ugyanevak utánozza a „béka tempóit” 1—2 3 ütenszóra. Nem sokára vízbe kerülnek a sportkedvelők; míg megtanulnak jól uszni, egy-két korty „nemakarom” vizet el kell majd nyelniük! Szóval ivás nélkül semmi sem megy!

Előfizetést nyitunk a „GÖMÖR-KISHONT” tizenharmadik folyamának III-ik és IV-ik negye- dére, kérve t. olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében zavarok keletkezzenek. — A für- dő-udény beálltával, előfizetőink, ha jó eleve intéz- kednek, bárhova pontosan utánuk küldjük a la- pot. — A „Gömör-Kishont” előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Tanítók az előfizetési díjnak feleért megkaphatják lapunkat.

A „GÖMÖR-KISHONT” kiadó-hivatala.

Vármegyei ujdonságok.

Lelkész-beiktatás. A hrussói evang. egyház új lelkészét, Vicszián Lajost vasárnap fogják beiktatni hivatalába. A fiatal lelkész rimaszombati származású, ki gimnáziumi tanulmányait teljesen a mi iskolánkban vé- gezte el.

Kraszkón az ág. evang. egyház új lelkésze Po- vázsay Endre lett, ki még a múlt évben választatott oda helyettes lelkészszé utódlási joggal. Ez ellen az egy- ház felügyelője, Kovács János a lukovistyei egyház- tagok élén óvással élt ugyan, de a csak neki nem tetsző választást úgy az esperességi, valamint az egyház- kerületi törvényszékek megerősítették. Miután pedig a jogerős ítéleten nyugvó utódlási jog, néhai Skultóty Agost lelkész halálával érvénybe lépett: ennek közetkeztében múlt vasárnapon f. hó 3-án Glauf Pál főesperes az egy- házban hivatalosan eljáván, Povázsay Endre eddigi be- lyettest az egyház rendes lelkészévé behelyezte s neki a nyomban megállapított rendes lelkészi hivány kiadását elrendelte. Kovács János s jól fegyelmezett pártja hara- gudott, fenyegetőzött, tiltakozott s azon határozatot próbálta kieroszakolni, hogy az egyház mondjon le önállósá- gáról s más anyaegyházhoz csatlakozzék; de mert ezélt nem érhetett, Kovács a felügyelőségről egy kesergő szó- noklattal lemondott s végül mert az előjáró főesperes a berzenkedő kívánságokat sem tárgyalni, sem a jogerős ítélet ellenében merészelt tiltakozást jegyzőkönyvbe venni nem engedte: a lemondott felügyelő, lukovistyei hiveivel a templomból kivonult, szerencsére már akkor, a midőn a napirend kimerítve s minden rendesen elintézve volt. Öszin-e örömmel üdvözöljük a hazafias derék új lelkészt s kívánunk neki kitartást és jó sikert.

× **Vasuti baleset** A szülők és szolgálatadók gon- datlansága immár a botrányosságig terjed. Az egymásután előforduló vasuti szerencsétlenségek úgy látszik, még min- dig nem szolgálnak elég intő példál arra, hogy a gyer- mekek felügyeletére kellő gond fordítassék. — Ujabbán ismét egy olyan baleset történt, melynek valószínűleg áldozata lesz egy vigyázatlan 11 éves fiúcska: Vitárius Sándor, ki egyik vasuti ór tehenét őrizte folyó hó 2-án,

és a reggeli 3/9 órakor Rimaszombat felé haladó vonatot nem látva, egyik emelkedett partról leugrott s a síneken át akart menni az őrizetűre bizott tehénhez. Alig volt azonban annyi ideje, hogy az egyik sínre tegye a lábát, mert az előrebogó vonat mozdonyának hengerfedője úgy elütötte, hogy a sínektől messzire elvágódott, s összezu- zott fejével eszméletlenül feküdt ott mindaddig, míg a vonatot sikerült megállítani. A szerencsétlenül járt fincskát feltették a vonatra s beszállították a helybeli közpórházba, hol gondos ápolás alá vették. Mint halljuk, két napi tel- jes eszméletlenség után tegnapelőtt kissé magához jött, de aligba marad élethen a szenvedett agyrázkódás után.

Közsegi utak. Hogy a nagy magyar álföld rengeteg homokszivatagjain a legkeskenyebb kerekű bicikli számára olyan utakat nem építhetnek, melyeken a nemes sport kedvelői futó-versenyeket rendezhetnének, értjük, mert az arra szükséges anyag hatalmas akadályokba ütközik, de ott, a hol a jó, vert utak készítése a legközelebbi anyag, mondhatni minden fáradság nélkül ingyen kinál- kozik s az utak mégis járhatatlan rosszak: ezt nem csak nem értjük, de hajlanánk vagyunk olyan forma indolen- tiának tekinteni, mely arnyékát azokra veti, kik ez ügy- ben, mondhatni évtizedek óta, semmit sem tettek. Gömör- vármegye természeti kincslein kívül, arról is nevezetes, hogy utai az egész országban a legjobbak közé tartoznak, csak hogy e híres jó utak nem vezetnek el mindenüvé, a hol az embereknek dolguk van, mert vannak oly községek és pedig nagyobb számmal, melyeket az utasok bizonyos időszakban, vagy éppen nem, vagy csak életveszéllyel közelíthetnek meg. E sorok írója pár nap előtt „kéjtata- zást” tett egy pár félreeső községre; a mennyire elra- gadt a természet bája, az a felséges panoráma, mely szeméi előtt elterült: ép annyira csökkentette élvezetét az a retentő út, melynek félelmei minden pillanatban kizak- kantották lelkét a merengésből. A turista kevesebb ve- széllyel birkozik meg a lomniczi esues meredek oldalán, mint a szilistyei közsegi uton. Mintha az egész menarchia összes prófuntjait kövé változtatva, e közsegi fútezájára rakták volna le a hadsereg pékjei, e megkövesült prófun- tok között kell meredeken felfelé emelkedni a hepehupás erdei uton már amugy is tengeri betegségben szenvedő porhüvelynek. És még ez nem minden; vizmosások, kö- rtorlaszok özöne, gyökerek, fatörzsek, feneketlen posványok, kerék-ölő agyarakok elesigázzák az utast, összetörik a szekér derekát, megbénítják a szegény lovat. Ilyen viszo- nyok vannak Hrussón, Polomon, Lipőczon s még ki tudja hány községekben. A jó falusiak azt mondják, hogy ember emlékezet óta nem találtak még olyan emberre, a ki az ő utaitak figyelemre méltatta volna.

Villám sújtotta június hó 20-án ösv Regán Mihályné szirkí asszonyt, ki a zivatar elől a cseresznyefa alatt ke- resett menedéket. Teste egészen összeégett s a halál azonnal bekövetkezett. Ime ismét egy okkal több, hogy mennyire szükség van arra, miszerint a köznép a termé- szettanból a legelemibb ismereteket elsajátítsa, hogy ne álljon zivatar idején fák alá, hogy ne húzassa meg égi- háboru idején a harangokat stb. efféléit. Bizony-bizony szép, üdvös és szükséges a vallásoktatás, de párosuljon vele a felvilágosító, az élet szükségleteinek megfelelő tanítás.

(F.) **Új vasuti megállóhely.** A m kir. államvasutak igazgatósága a gortva-kisfaludi érdekeltség kezdeménye- zése folytán Feled és Várgede állomások között a 40. sz. őrháznál megállóhely létesítését rendelte el „Gortva- Kisfalud” elnevezéssel. A megállóhely létesítéséhez szük- séges munkák már legközelebb fognak foganatosítani s így a megállóhely a forgalomnak rövid idő múlva fog átadatni.

O Halálos munka. Ifj. Strba János turesoki bánya- munkás, a vashegyi III. számú László akna 13-ik szirt- jéről 191 méter magasságról zuhant le az akna zombjába, a mint egy vaskövel tett esillét tolt hátával. Hullája rendki- vül összezúzódott, ugy. hogy összes csontjai apró darabkára törtek, az egész fejből csak az eszöböre és orra maradt meg. Ezen kívül bal lábának alszárát is elszakította a reá eső vaskövel tett esille. A szerencsétlenségnek saját vigyázatlansága volt oka mivel nem nézte meg, hogy a esillét leszállító 13-ik asztal ugyanabban az időben sü- lyedt a mélységbe.

Piaczi árak

Rimaszombatan, 1892. évi július hó 2-án tartott heti vásáron:

	Métermázsánként	Hektoliterenkint
Tiszta buza	7.70—7.50	6.40—6.25
Feles buza	7.00—6.50	4.85—4.40
Rozs	6.00—5.50	4.85—4.40
Árpa	6.00—5.80	3.60—3.50
Zab	6.00—5.00	2.20—2.10
Kukoricza	5.80—5.40	4.25—4.15
Bükköny	0.00—0.00	0.00—0.00
Krumpli	0.00—0.00	3.00—2.00
Köles	0.00—0.00	0.00—0.00
Széna kötve	1.60—0.00	0.00—0.00
Takarmány szalma	1.00—0.00	0.00—0.00
Alom-szalma	0.80—0.00	0.00—0.00
Zsúpszalma	2.00—0.00	0.00—0.00

Felelős szerkesztő: **Lőrinczy György.**
Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernát István.**

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

650. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **m. kir. kincstár** végrehajthatóan **Vas Györgyné** végre- hajtatást szenvedő elleni 48 frt 56 kr. adókövetelés és járulékal iránti végrehajtatási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Aggtelek községekben fekvő az aggteleki 125. sz. jtkvben foglalt Vas Györgyné szül. Szeghő Zsuzsanna nevén álló A. I. 21. hrsz. ingatlanokra az árverést 704 frtban ezennel megállapított kikialtási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az

1892-ik évi augusztus hó 19-ik napján délelőtt 10 órakor Aggtelek községben a bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becs-árának 10%-át vagyis 70 frt 40 krt készpénzben vagy az 1881: LX. törvény-czikk 42-ik §-ában jelzett árfo-lyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333-ik száma alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikül-dött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. törvény-czikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előle-ges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

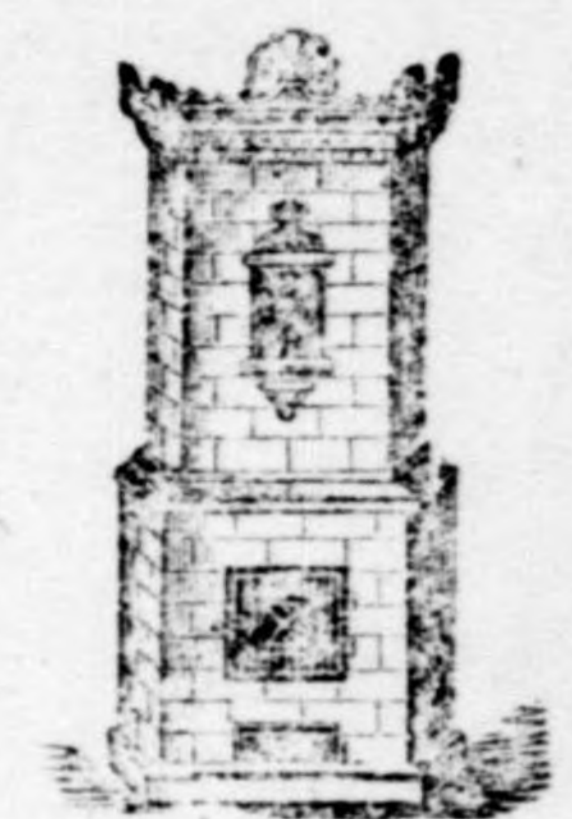
Kelt Rimaszombat, 1892. évi febr. hó 10. napján.
A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Altdorffer, kir. törvényszéki bíró.

ANDRIK SÁMUEL,

kályhagyára

Tamásfalán, (u. p. Rimaszombat.)

Van szerencsém a nagy-érdemű közönség becses tu-domására hozni, hogy Tamá-sfalán (saját házában) mindenféle alaku, nagyságu és színű saját gyártmányu s közzénel is fűthető kész, raktáron levő

cserepkályhák

nagy választékban, jutányos áron mindig kaphatók. — Megrendelések pontosan tel-jesítettnek, javítások és átrakások elfo-gadtnak. 6—*

ANDRIK SÁMUEL, kályhagyáros.

A

„MAGYAR HIRLAP”

politikai napilapnak

páratlan gyorsasággal sikerült a közönség bizalmát, szere-tét meggyerni.

E fényes siker biztosíték arra nézve, hogy a **MAGYAR HIRLAP**

helyes uton járt, melyen hogy tovább haladhasson, köny-nyűvé vált az olvasó-közönség egyre növekvő ragaszko-dása és felkarolása következtében.

A **MAGYAR HIRLAP**

főszerkesztője: Horváth Gyula. felelős szerkesztője: Fenyő Sándor.

A Magyar Hírlap belső dolgozótársai: Abonyi Árpád, Ambrus Zoltán, Benedék Elek, Bródy Sándor, Fenyő Ernő, Füredy Mór dr., Gárdonyi Géza, Heltai Jenő, Hock János, Kálmány Izor, Kürthy Emil, Kondor Alfréd, Kohn Dávid, Kovács Lőrincz, Már-kus Miksa, Sajó Aladár, Szabó Endre, Szalay Mihály, Szemere Attila, Szeredai Leo, Szerdahelyi Sándor, J. Virág Béla.

A Magyar Hírlap most kezdte meg könyv-alakban

ZOLA legújabb regényének

A HÁBORU

közlését, melynek eddig megjelent folytatásait az újonnan belépő negyedéves előfizetők ingyen kapják meg.

Azonkívül a Magyar Hírlap már legközelebb megkezdí AMBRUS ZOLTAN-nak, a kiváló írónak egy érdekfeszítő novelláját.

A Magyar Hírlap előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 14 frt
Félévre . . . . . 7 „
Negyedévre . . . . . 3 frt 50 kr.
Egy óra . . . . . 1 „ 20 „

A Magyar Hírlap azonkívül

KIS VILÁG

czim alatt hetenkint megjelenő képes gyermeklapot is ad ki, melynek előfizetési ára (de csak a Magyar Hírlap elő-fizetői számára):

Egész évre . . . . . 2 frt
Félévre . . . . . 1 „
Negyedévre . . . . . 50 kr.

A Magyar Hírlap két nagy pályadíjat tűzött ki, u. m.: **100** aranyat elbeszélésekre, **40** aranyat tárcza cik-kekre, azonkívül

állandó pályázatul

tíz aranyat a legjobb és legérdekesebb hír beküldőjének. E pályadíj minden hó 21-én adatik ki.

Előre is felhívjuk a t. közönség figyelmét a Ma-gyar Hírlap karácsonyi meglepetésére, mely remélhető-leg még inkább meg fogja nyerni a köztetszést mint a ta-valyi.

A közönség kényelmének mindenben eleget ipar-kodván tenni, tudatjuk, hogy a Magyar Hírlap máj-julius hónapban új körforgó gépek segítségével felvágva fog megjelenni a naponkénti 16—20—24 oldalni terje-delemben.

A Magyar Hírlap szerkesztősége:

IV. Ujvilág-utca 14. sz.

A Magyar Hírlap kiadóhivatala:

IV. Gránátos-utca 16. sz.

Üzlethelyiségváltozás.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy folyó junius hó 15-étől

órás üzletemet

Kossuth-utca 20-ik szám alatti házba helyeztem át.

Midőn ez alkalommal a mélyen tisztelt közönség becses pártfogását kikérem, egyttal tudomására hozom azt is, miszerint nálam mindenféle **arany, ezüst ferfi- és női-órák**, továbbá **inga-, iroda-, utazo- és ébresztő-órák**, ugyszintén **fali keretes-, porcellán- és konyha-órák** nagy választékban, a legmérsékeltőbb árak mellett kaphatók.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Új órák vásárlásánál **ket** évi, javításoknál **egy** évi jótállást vállalok.

A mélyen tisztelt közönség szives jóakarátát kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Rimaszombat, 1892. junius hó 20-án

3—3

Chászár Andor, órás.

Ugyanitt egy csinosan butorozott szoba, külön bejárattal, azonnal kiadó.

FLEISCHER és TÁRSA

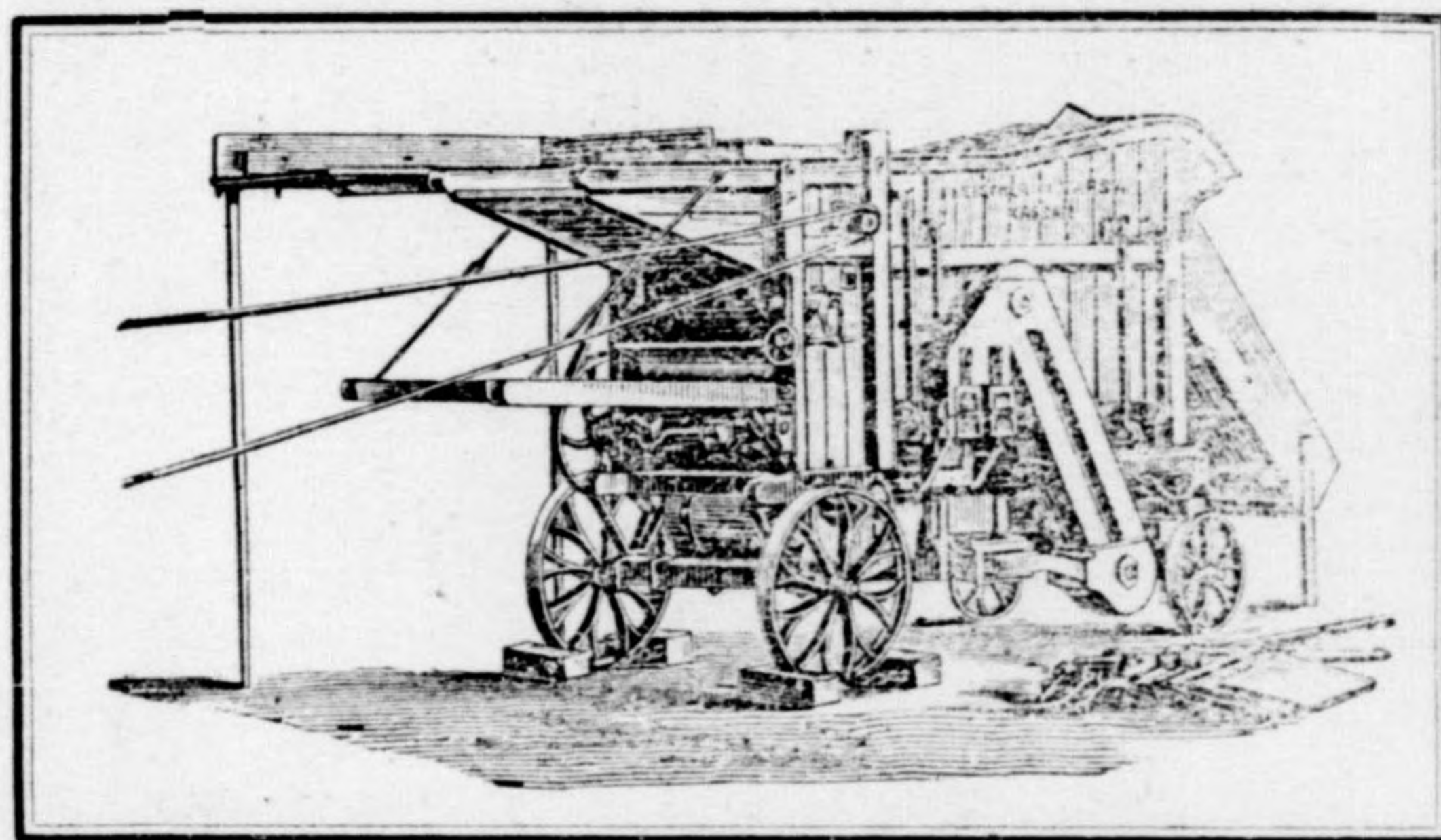
gépgyára és vasöntődéje Kassán, Vám-utca 12. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával ezelsze-rűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit a **közeledő nyári idényre**, nevezetesen:

Cseplőkészületeit könnyű já-rással, járgány vagy gőzmozdony általi hajtásra.

Kézi-cseplőgépeit, járgány-haj-tásra is alkalmazva, szalmarázóí készü-lékkel vagy a nélkül.

Backer- és magtár-rostait, to-vábbá mindennemű **szivattyúkat, gőzgé-pekert és gőzkazánokat**. — **Szeszgyar-berendezéseket**, m. péld. **Henzezőzők, kavaró-készületek, maláta- és burgonya-zuzokat**, stb.

Gépgyárunk gyártmányainak jelentékeny készletét tartjuk állandóan.

Gazdasági gépeink képes-, valamint öntődénk gyártmányai árjegyzékét in-gyen és bérmentve küldjük. 6—6

Elővigyázat a

ZACHERLIN

vételénél! 6—10

Vevő: „... Nincs szükségem boríték-ban árult rovarporra, mert én **Zacher-lint** kértem . . . Ezt a specialitást jog-gal tartják mindenféle a legjobb szernek bármintemű rovar ellen, azért én csak egy „Zacherl” névvel ellátott, lepecsételt üveget fogadok el!”

Valódi minőségben kapható: **Rimaszombat:** Stech Kálmán, Tibély S. A., Hamalár Károly, Liszka József, Diekmann Ármán. — **Jósva:** Czibur Emil, Hoffmann Miksa. — **Nyustya:** Grosberger Miksa. — **Nagy-Rőce:** Dedinszky J. — **Pelsőz:** Pártos Miklós. — **Putnok:** Fekete Nándor. — **Tiszolez:** Politzer Miksa. — **Tornallya:** Ursányi Zsigmond.

Bécs, 1873. Érdem-érem.	Budapest, 1885. Nagy díszoklevél	Zágráb, 1891. Díszoklevél	Eszék, 1889. Díszoklevél	N.-Palánkán 1887. Arany-érem.	London, 1878. Díszoklevél

CSIK JÓZSEF

18—38

es. és kir. kizárólag. szabadalm.

első szerémi portland-czement és vízhatlan mészgyár

BECCSINBAN.

Központi iroda és raktár: BUDAPESTEN, V. ker. Rudolf-rakpart 8. szám. Ajánlja a t. építész és építőmester urak, építkezési vállalatok, földbirtokosok, községi és egyházi előljárás-gok, valamint a n. é. építő-közönség figyelmébe saját gyártmányu

Portland-czement és vízhatlan meszt

melyek mindenkor egyenlő jó minőségben szállítanak. — Árjegyzékek s magyarázat kívánatra készséggel megküldetik.

Páris, 1867.
Bronz érem.

Keeskemét, 1872.
Ezüst érem.

Ujvidék 1875.
Arany érem.

Szeged, 1878.
Érdem-érem

Trieszt, 1883.
Arany érem.

A hegymászás.

Körülbelül 36 év előtt, mint fiatal diák kerültem a Szepességre, Késmárkra. A legújabb szomorú hír bejárta akkor a vidéket, hogy két főgymnásiumi tanuló a Lomniczi-esucs megmászása alkalmával egy szerencsétlen esés következtében halálát lelte. Ezen szomorú esemény annyira bevésődött emlékező tehetségembe, hogy ezt mai napig sem tudtam elfelejteni s minden hegyekre való kirándulásaimnál mintegy memento mori lebegett szemem előtt és vigyázatra intett.

Nem tudtam felfogni, vajlon milyen indok vezethette az ifjakat ezen égmeresztő hegyek megmászására olyan időben, mikor még a turisztika szó egészen ismeretlen volt, a hegyekre való mászás még nem fejlődött ki sporttá, mint mai nap.

A szerencsétlenségek egész sora nem riasztja vissza a turistákat a hegyek megmászásától. Minden évben olvasunk a hírlapokban néhány ilyen szerencsétlenül járt fiatalok szomorú sorsát, és mit tapasztalunk? Azt, hogy a hegymászás mai nap nemcsak sporttá, hanem valóságos mániává vált.

Nincs az az előkelő ember, kisebb-nagyobb hivatalnok, bankár, tanár, tanító, pap, magánzó stb., ki nem menne a nyár közepén a hegyek közé és nem próbálna meg valamely hegyesucs megmászását. Sőt még nők is, különösen angol nők, vetélkedve a férfikkal, megmászják a legnagyobb hegyesúcsokat is, hogy aztán hazájukba visszatérve elmondhassák, hogy ők a Montblanc vagy valamely más hegy csúcsán fent voltak.

A hegymászást két szempontból kell tekintetbe vennünk: 1) a tudomány gyarapodása tekintetéből és 2) turisztikai szempontból. Nézzük meg az első szempontot.

A tudomány nem kimél semmi áldozatot. Buzgó apostolai megmászják a hegyek legveszélyesebb csúcsait életük kockázatásával, hogy szikláit, vagy kőületeit tanulmányozzák, vagy hogy háromszögeik hálózatába vonják, a vidék térképét készítvén.

Ott látják a tudomány képviselői a növényeket örök küzdelemben a zord éghajlattal; itt van alkalmuk az állati élet felett érdekes észleleteket tenni. Az ásványok és hegyek formációi, a vizesések, a légáramlat, a léggyerülés és más számtalan megoldandó kérdések tanulmányozása a hegymászás tudományos feladatai közé tartozik.

De a népek költői, vallási és politikai élete, nemkülönben szokásai is élénk tárgyát képezik a hegymászásnak a kutatók vizsgáló szemek előtt. Hát a gazdaság jövedelmező forrásai: a hegyi rétek és erdők fái nem képezik-e a gondolkozás bő anyagát?

A turisztika mai nap nagy arányokat öltött. Vannak egyletei, közlönyei, megbízott emberei, kik vezetőül szolgálnak a mászóknak, hogy céljukat annál biztosabban elérhessék. A tagsági díjak és adományok a hegyesúcsok hozzáférhető-

ségére, a kúszók kényelmére fordítatnak. Az egyletek gondoskodnak a kunyhókról, melyekben a mászók biztos nyugalmat, a fagy és időjárás szeszélyei ellen biztos menedéket találnak. Szóval a hegymászást minden tekintetben megkönnyítik és előmozdítják.

S most, az egykor rettegett esúcsok, épen célpontjai lettek a hegymászók ezreinek, kik feladatukat tüzték ki magoknak, hogy egyetlenegy esúcs se maradjon érintetlen az emberi nyomtól. Miután a felfedezések kora már lejárt, kénytelenek a turisták esekélyebb dicsőséggel is beérni, azért a vén Európa minden zege-zugát bejárják s felkutadják még Izland hegyeit is.

De a nagy hegyek megmászásánál a veszedelem is sokszor igen közel áll és az ember gyakran életével játszik ilyen alkalommal. Gyakran oly hőléjtön kell tartózkodnia, honnan a legkisebb eleszás a mélységbe zuhintja az embert, mint ez 1865-ben Matterhornon történt egy előkelő angol társasággal, mely alkalommal három angol és egy vezető lelte halálát. Mäskor a gleceseren kell kúsznia pusztá hóparkányba fogódzva, vagy jéghidon át kell mennie, mely, ha alatta beszakadna, a mélységben sirját lenné. Néha még oly sziklafakra fel kell másznia, melyeknek keskeny kiállóin alig fér el a lába és egy félre lépés halálát okozza.* De a bátorság a hegymászók közt oly nagy, hogy egyetlen izom sem enged meg magának hibás mozdulatot, hanem a kifejtett összhangzatos erő legnagyobb megfeszítésével és a veszély kikerülésére irányzott figyelem által győzedelmeskedik az ember a veszedelemen s ura lesz helyzetének.

De a kényelemtől is van gondoskodva. Az európaiak ellesték az amerikaiaktól és vasutat vezettek fel a Rigi és Rütli-re csak úgy, mint az amerikaiak a Washington hegyre. S most már kényelemmel nézhetik a fáradságkerülők a nap fel és lementét, a vidék szép panorámáját a Rigi csúcsáról a nélkül, hogy életüket ezer veszélyek közt kellene a mászásban veszélyeztetniök.

A sokat gyötrött és szenvedett ember is kimegy a hegyekre s ott talál a hegyek gyönyörű természetében nemcsak lelki nyugalmat, hanem a széttépett lelke számára balsamot is.

Gyermekeinket is vezessük gyakran a hegyekre. Mutassuk meg nekik az égbe nyuló szép hegyeket, hadd tanulják meg itt a természet nyitott könyvéből az Isten hatalmát megismerni, gyakorolják mászó tehetségöket, hogy erejük edzésben szilárduljon, majd felébred bennök a csúcsra állva, a szabadság iránti szeretet, az Isten iránti bizalom.

Wiesinger Károly.

*) L. Reclus É., A hegyek története 200. lapján.

Iskola- és tanügy.

A nyilvános és magán iskoláztatás.

Az átalakulás és haladás korszakát éljük: serényen foly a munka minden téren. Lázás buzgósággal iparkodunk helyrehozni multunk mulasz-

Aztán tovább nem kérdezik,
Ülünk hallgatva mélyen,
De folytatása ott szorong
A testvérek szívében.

Jékely Aladár.

Gyermek álmok!

Kedves Ilonkám! Azt mondják, hogy minden nappal gazdagabb lesz az ember. Én azt hiszem, hogy nem gazdagabb, de szegényebb lesz. Egy-egy emléket vagy legalább néhány vonást töröl ki szívéből, lelkünk-ből minden nap az idő szánalmat nem ismerő keze.

Kegyetlen kéz — mikor nekem osztogat; de nagyon kedves, mikor egy másiknak. Oh idő, te vagy a világnak legjótékonyabb nemtője és egyuttal leggonoszabb fuca. Megtanítás egyet feledni boldognak lenni; a másikat emlékezni, szenvedni. — Mult! te vagy a legesalfább tündér, ki ugyanegy tükröt tartasz az egyik úgy, mint a másik elébe: s a képtől, mit ott lát, az egyik mosolyog, a másik fájdalmában összeroskad. — Jelen! Kertednek minden virágát és gyümölcsét nyujtod az egyiknek, a másiknak pedig csak a letarolt pusztaságot. — Jövő! esábos képekkel, reményekkel és rejtésekkel hivogatód az egyiket, gyötrelmekkel és fájó sebekkel üződ el magadtól a másikat.

Kedves Ilonkám! leveled végén felemlítetted a multkor, hogy szóltatok én rólam s azt mondta, hogy én voltam az ideálja.

Mikor olvastam, szívem dobogását hallni véltem. Azt hiszem meg akart repedni. Örömben vagy bánatában? Lelkem előtt elvonult egész multunk. Szerettem, szeretem. Azt hiszem, ő is szeretett. Legalább szeretett azzal a szerelemmel, mit ti úgy neveztek gyermek szerelem. Azzal a szemlemmel, mely nem számít, nem gondolkodik, nem folyamodik tanácsért az észhez, mely leköti, fogva tartja az egész embert, mert hisz nem képes egyébre csak szeretni.

Nem beszéltünk mi sohasem szerelemről, sokszor semmiről sem. Csak úgy ültünk szótlanul egymás mellett, vagy mentünk együtt nem látva, nem hallva semmit. Nem működött eszünk, lelkünk, mert hisz szerettünk, és ez betöltötte egész valónkat.

tásait. Lázás munkáinkban, ugyszólván a meg-gondolásra sem marad időnk: a kísérletezés, tapogatózás fokán állunk.

Ezen tapogatózás, átmeneti állapot, legsajnosabban tapasztalható a nevelésügy, különösen a leánynevelésügy terén. Itt-ott vannak jó leányiskoláink, de ezek üdvös hatásának felfogására éretlenek vagyunk, nem tudjuk hasznukat venni. Leányiskoláink felső osztályai majdnem üresen állanak. Ha szülők vagyunk a tanítókat, ha tanítók a szüléket okoljuk. Vádoljuk tanítóinkat, hogy az ismerethalmazt, a tudást tekintik főcélznak, nem a kedélynevelést: hogy gyenge fegyvelmezéseikkel szerénytelenné teszik gyermekeinket. Vádoljuk a szüléket, hogy nem törődnek gyermekeik haladásával, nem támogatják kellőleg az iskolát. Igazunk lehet itt is, ott is; de eme kölcsönös fontolgatásnak leányaink valják kárát, velők kétszeresen egy későbbi nemzedék.

Igazuk van a szüléknek ott, hol a nagymérvű tananyaghalmoz ellen panaszkodnak. A magánoktatásban, — pedig hány leány nyeri neveltetését, — sokkal magasabb igéreteket tesznek, mint a mennyit beválthatnak. Így esik meg aztán az az egyoldalúság, hogy túl lőnek a célon s a célt még sem érik el.

A magánjellegű iskolákról nem is szólok bővebben. Ezek fentartói legtöbb esetben az önfentartás nehéz tusájában élvén, hogy kellő számu növendéket, helyesebben mondva, kellő anyagi hasznot biztosítsanak, minden utat-módot megengednek czéljuk eléréséhez. Rendesen minden szüle egy-egy direktor stb.

Mi magyarok — különösen ha módunkban van, — szeretünk a külföldhöz fordulni még nevelési igényeink ellátása tárgyában is. A szülék, kik a magántanítás hívei, Francia-, Német-, Angolországokhoz fordulnak tanítóinkért. A „bonne”-ok ugyancsak fontos szerepet játszanak nálunk. Egy-egy „bonne” megérkezése eseményszámba megy, akkora port verünk jó magunk elébe. Megérkeznek a híres idegen mesternők, hozzáfognak a nemzeties szellemű neveléshez. Mily neveléses helyzet ez! Növendék tanítót, tanító növendéket hámul. Taníthat-e egy ilyen nyelvünket nem bíró tanítónő magyar gyermeket rendszeresen? Hiszen a nyelvismeret is csak akkor válhatik alapossá, helyessé, ha a tanító növendékének saját anyanyelvével hasonlítja össze az új nyelv sajátosságait, eltéréseit. Avagy az idegen nyelv tanításához nem kell értelem?

Kóros állapot ez! Mintha hazánk tanítóképző intézetei nem kellő műveltségű, szakértelmi tanítóinket képeznének! Régi hibánk, hogy mindig kedvesebb az, a mit a külföld produkál! Egy-egy francia, német kisasszony, olyan divatezikk (Pardon!) melylyel kérkedni szeretünk!

Innen van az a ferdeség, hogy saját magyar tanítóink legnagyobb része, epedve lesi egy-egy silányabb állás elnyerhetését. — boldog ha az állam a Verehovinára 300 frt fizetésre kinevezi, az idegenek kápiák a jó konczokat!

Távol idegenbe kellett mennem töletek. Nem látogathattam meg sohasem. De ő sokkal jobb mint én, magányomban nagyon gyakran felkeres. Sokszor alig mer belépni. Mély tűzű beszélés szeméit kérdőleg függeszti reám. — Nem merültem-e ki az egész napi fáradságos munkámban? — De én elfelejtve mindent, azzal a végtelen szerelemmel esüggök rajta, melyet csak ő érdemel. Szavunk, hangunk eláll, csak a szemek és szívek beszélnek kifogyhatatlan örök szerelemtől.

Azt irtad, hogy én voltam az ideálja. Lehetetlen, hisz a mit egymásnak meg nem vallottunk, nem beszélheti ki másoknak. Bizonyosan azt is mondta, hogy szeretett — ugy-e? Csak nem akartad megírni. Mert bizonyosan utánna tetted volna, hogy gyermek szerelem... s kísérletében bájosan félrebigyeszted ajkadat. De vigyázz magadra, az a sóhaj, mit elfojtani igyekszel, árulód lehet.

Hogy ideálja voltam, hogy szeretted... A szavak nem valók egyébre, csak arra, hogy az ember szívének érzelmeit elrejtse. Mi szükség lett volna rá, hogy ezt nektek elmondja, azért, hogy mosolyogjatok, mulassatok rajta, hiszen mindannyian így szoktatok eslekedni.

Bizonyosan csalódtál. Hisz érzi, éreznie kellett, hogy őt szeretem és hogy ő is szeret engem, s akkor nem szükséges beszélni.

Alig egy fél év mulva irod, hogy pár hete jegyet váltott, sőt már az esküvője is megvolt.

Látod ugye, a multkor is megmondtam már, hogy csalódtál, most pedig magad is beláthatod.

Hisz én ez asszonyt nem is ismerem, tehát nem is érdekelhet engemet, azért kérlek, ne is említsd leveled en többet soha, mert elüzi tőlem legalább rövid időre mindig azt az igazit, ki engem most is szeret, bárha nem is mondja ki.

Ugy ígérte, ezentul is gyakran fölkeres. Bizony kedvesem nagy szükségem is van rá. A sok munka egészen kimerített. Ágyban fekszem, beteg vagyok.

De ő nem változott, sokszor, sőt mondhatnám mindig velem van és kéz a kézben, szív a szíven... szeretjük egymást a sirig és szeretni fogjuk egymást azontul is.

Stb. stb. . . .

Bandi.

T Á R C Z A.

A három nővér.

Egy nyári napnak estéjén
Ülünk a hős teráson.
Benn gáz lobog, esillár ragyog,
Künn holdsugár a tájon.

Clarisse, Matild a szót viszik
És szellemtől ragyognak,
A kis Jolán, a mostoha,
Mellém ült hallgatónak.

Matild hajába drága tük,
Clarisse gyöngyökkel ékes,
Uszályuk mint a páva-toll,
Jolán kopott, szegényes.

Jolán ha szól, Jolán ha tesz,
Kegyetlen gánes a díja,
S hogy olykor sirva nem fakad
Egy esőppnyi köny a hija.

Az én lelkem meg az alatt,
Előntve búval, árnynyal,
Távol hegyek közt bujdosik
Az árva kis Jolánnal.

„No most poétánk vallja meg:
Hol járt a kósza lelke?”
„Boesánat jó kisasszonyok,
Eljárt ...” De merre, merre?”

„Hol sipot fúnak pásztorok,
A holdas égbe távol...
Rözsék lobognak, nyáj pihen
S rezdül, mesél a jávor.”

„Mesél! ? Miről?” „Kisasszonyom,
Három király-leányról.
A harmadiknak lelke sir
A jávor furulyából.”

A magántanítás egyoldalúságát szül. Ha áll ez az elemi oktatásra, annyival inkább áll a magasabb irányú oktatásra, hol szakrendszer szerint tanítanak. Egy ember, ha még oly jeles képzettségű is, négy, öt ember szakképzettségét nem helyettesítheti. Annyi igénynek, a mennyit például egy polgári iskola követel, lehetetlen egy embernek jól megfelelnie. A következők rendesen, felületesség külső máz, állandó bees nélkül. Igazolják ezt a magánvizsgálatok eredményei.

A magánoktatás, oly helyeken mint Gömör-megye, teljeseleg felesleges. Egy drága fényűzési czikk!

Gömör-megye büszke lehet nevelésügyi viszonyaira, még a nőnevelést tekintve is! Ott vannak a rimaszombati polgári leányiskolák, a rozsnói r. k., ág. ev. felső leány-népiskola. Ezen iskolák rendesen vannak felszerelve. Képzett tanerőkkel bírnak. A megyei intelligenciának zöme emez iskolákba jár. Miért ne járhatnának ide a többiek is?

A nyilvános iskolázás jellemképző, mindenoldalu összhangzatos nevelés. Mint ilyennek beesét a magántanítás semmi esetre sem pótolhatja.

Értesítők.

A Rima-Murány-Salgó-Tarján vasmű-részvény-társaság nép- és alsófokú ipariskoláinak értesítője az 1891—92-ik iskolai évről. A Társulat műszaki vezérigazgatóságának megbízásából, a társulati tanítói kar közreműködésével összeállította Porázik György. Bevezetésül adja „A társulati iskolák szervezete, kezelése és fűntartása” című czikket. E szerint a társulat által fentartott iskolákban a múlt évben volt 1398 mindennapi, 184 ismétlő és 176 ipariskolai, tehát összesen 1758 tanuló. A tanítást 22 rendes tanító, 11 hitoktató, 11 női kézimunka tanító végezte. A népiskolai rész magában foglalja 1-ször. A salgó-tarjani, 2-szor ózd-nádasdi, 3-szor líkér-klenőzi, 4-szer a Vashegy-szirk-turesoki iskolák részletes ismeretével, míg az év fontosabb mozzanatait, az iskolaszék tagjait, működését, a tanító-testületet, ez intézet felszerelését, az iskolai takarékpénztárt, a tanulókat ismereti. Adatai teljesen kimerítők, áttekinthetők, az érdeklődőnek könnyű s alapos áttekintést nyújtanak.

A népiskolai rész végén a társulati összes népiskolákról ad egy szép statisztikai összeállítást, iskola, áramlat, vallás, nem, anyanyelv, érdemsorozat, mulasztás rovatokkal. A tanév végére maradt 1465 növendék, 1019 r. kath., 11 g. kath., 504 ág. ev., 31 ev. ref., 17 izr., 756 fiu, 826 lány, 552 magyar, 145 német, 886 tót, 286 jeles, 430 jó, 470 elégséges, 279 elégtelen.

Hasonló irányban mutatja be a négy kerület alsófokú ipariskoláit, közli az egyes tanuló munkálatait. Az összefüggő statisztika főbb adatai a következők: Tanuló volt 165. R. kath. 140, g. kath. 1, ág. ev. 29, ev. ref. 6.

A függelékben Füzessy Márton értekezik, ügyes érveléssel „A testi nevelés, különös tekintettel a szülői házra” című tételről.

A tanító-testület rendes tagjai: I. Porázik György elnök, Hanuszik Antal, Kmeth Lajos, Rozslozsnik János, Szomor Károly, Uherkovich Ágoston, Velim Győző. II. Kablay István elnök, Gergely János, Kopesák József, Dóri Páka György, Petrik Gyula, Puhler János, Scherffel Lajos, Vass Imre. III. Svehla Lajos elnök, Füzessy Márton, Szabó Dániel. IV. Mánczos József, Pál Béla Hoznek Frigyes, Krausz János.

A tanítók havonként üléseket tartottak, melyeken az iskolák ügyein kívül szakszerű értekezleteket olvastattak fel, bíráltak meg.

Általában az egész értesítő igen kedvező képet nyújt az összes iskolákról, adatai pontosak, jelkiismeretesek, világosak s kimerítők. Méltó elismerést arat Porázik György s az egész tanító-testület.

Szab. Rimaszombati városi köznevelési tanintézetének értesítője az 1891—92. tanévről. Az iskolaszék megbízásából összeállította Törköly József. Részei a következők: Nekrológ Dapsy Vilmos megboldogult iskolaszéki elnökről. A városi köznevelési intézetének multjáról s jelenéről ír Törköly József egy hosszabb czikket, melynek végén az iskolai és családi nevelés kölcsönös hatásáról s az egymás közötti szoros kapcsolatról értekezik. Sok igazság szól e sorokból, bárcsak megértenék s megfogadnák az kiknek szól. Közli továbbá a tanhatóságokat. **Az elemi és polgári leányiskoláról** igazgatói jelentést Fekete-Otte Hedvig közöl. Rendes tanárok a következők: a) elemi l. iskolában F. Otte Hedvig, el. és polg. isk. igazgató. Bodor László, Fülep Benjamin, Geese Teréz, Simkó-Kraicz Karola, b) polg. iskolában Melezer Mariska s. tanítónő, F. Otte Hedvig, Kathona Géza, Simkó Endre. Osztályjelentések, a tananyag és tankönyvek kimutatása. A Növendékek névsora. Végül egy kis statisztika. E szerint volt az intézetben 204 növendék, helybeli 175, vidéki 40. R. k. 43, g. k. 0, ev. ref. 73, ág. ev. 65, m. v. 34. Magyar 193, német 6, tót 16. Tudnivaló a jövő tanévre. A tanév szept. 1-én veszi kezdetét. Az elemi iskolában tandíj: helybeli 3 frt, vidéki 6 frt, polg. isk. I. II. oszt. 3 frt, vidéki 6 frt, III. IV. oszt. helybeli 20 frt, vidéki 40 frt. stb.

„Gizella” kisdudovoda, történetét olvassuk e jelentésben. Az ovoda alapvagyona 17981 frt, évi szükséglete 932-93 frt. Növendéke 61 fiu, 51 leány. Ovónője: Komjáthy Gizella.

Községi elemi fiúiskola. Igazgatói jelentés az 1891—92. tanévről. Tanító testület rendes tagjai Czikora István, Nagy Zoltán, Paál Gyula, Törköly József, Wagensommer János. Az iskolát látogatta 220 tanuló, helybeli 194, idegen 25, magyar 206, német 4, tót 9. Vallásra nézve: r. k. 34, g. k. 0, ev. ref. 90, ág. ev. 50. A tantárgyak részletes kimutatása.

Alsófokú ipariskola. Igazgatói jelentés Törköly Józseftől. A tanuló száma 212. A kiállításán részt vett 56 ip. tanuló 87 darabban.

Az iparos segédek rajztanfolyamát Simko Endre, mint a tantestület vezetője ismerteti röviden. Tanuló volt összesen 12, a rajzkiállításán 200 darab szab. kézi és szakrajz volt kiállítva.

Általában az egész értesítő összeállítása ügyes kezekre vall, de még sem nyújt oly áttekinthető alapos képet a város összes tanintézeteiről mint például a tarjani; hiányzik az összegezés, a jól áttekinthető statisztikai összeállítás. Az egyes iskoláiban elért általános eredményről sem láttunk semmit, nem ártott volna az általános osztályzatoknál egy-egy kimutatást összeállítani, az érdekelt szülők s tanhatóságok csak így nyerhetnek az intézetről teljes képet. A polg. isk. a női kézimunka s rajzkiállítás nines megemlítve

A rimaszombati róm. kath. elemi isk. értesítője, az 1891—92. tanévről. Összeállította: a tanítótestület. Az évi jelentés vallásos irányú irályban tartalmazza az év fontosabb eseményeit. Tanköteles tanuló volt 195, ezek között 90 fiu, 105 leány. Ez intézet igazgatóságát Mészáros Bálint esperes plebános egyházkerületi tanfelügyelő vezette. Tanszemélyzet: Dörner János r. k. segédlelkész, Kozák István, Laczek Gyula rozsnói egyházker. áldozár. Timkó Mihály, Uthy Antal. Ezután közli az osztályonkénti tananyagot, taneszközöket a tanulók érdemsorozatát. A tanítás eredményét feltüntetve kimutatás itt is hiányzik. A jövő tanév f. évi szeptember hó 5-én vendi kezdetét. A beiratások Mészáros Bálint esp. plebános, valamint az illető osztály-tanítónál személyes megjelenés által eszközözendő.

A dernői vasgyári alsófokú ipariskola értesítője az 1891—92-ik tanévről. Közli: Csomor Gusztáv. Az ipariskola keletkezésének történetéből kiemeljük azt, hogy a gróf Andrássy Dénes a kor kívánalmainak engedve, felállította az ipariskolát, azt kellőleg felszerelte s gondoskodott a tanító javadalmazásáról. Az ipariskolai bizottság 5 gyűlést tartott melyeken az intézet ügyeit intézte el. Az intézetnek 30 tanulója volt. Az értesítő közli a tantervet, órarendet, a tanulók vallását, nemzetiségét, munkálatait, érdemsorozatát és a jövő évre vonatkozó beiratásokat s felvételi napot.

A debreczeni kereskedelmi akadémia 1891/92-i értesítője megjelent és a tekintélyes kötet teljes képét adja ezen kiváló szakiskola szellemi állapotának, valamint hiven mutatja be az ifjuság komoly munkásságát. A gazdag felszerelések, ifjúsági és tanári könyvtárak, különösen gazdag áruismeri, földrajzi és technológiai felszerelése eléggé tanúsítják, hogy a debreczeni kereskedelmi akadémia a hazai szakiskolák között elsőrangú helyet foglal el. A már most is virágzó intézet bizonyára még inkább fog emelkedni a kereskedelmi akadémia új palotaszzerű épületében, mely Debreczen városának, valamint az akadémiát fűntartó kereskedő-társulatnak egyaránt díszét és büszkeségét képezheti.

Az értesítő dr. Szántó Sámuel czikke „A földrajzi tanítás fontosságáról” nyitja meg, melyben az eddig nálunk méltatlanul elhanyagolt földrajzi oktatás érdekében szólal fel, párhuzamban állítván a földrajzi oktatást hazánkban és a külföldön.

Az igazgatói jelentésből látjuk, hogy a tanulók száma ezen évben is rendkívül emelkedett, úgy hogy az alsó évfolyamon párhuzamos osztályt kellett nyitni. Az akadémián az összes tanuló száma a három évfolyamon 188 volt, az alsófokú (kereskedő-tanoncok) kereskedelmi iskolába 139 tanuló járt, a mely számhoz az esti szaktanfolyam 55 hallgatója — köztük hét nő — is járult. A tanári kar a hitoktatókkal együtt 18 tagból állott. Az ifjuság szakszerű kiképzetésén kívül a kereskedelmi akadémia tanári kara nagy súlyt fektetett az ifjuság szellemi és erkölcsi nevelésére. Ennek előmozdítására szolgálnak részben az ifjúsági egyesületek. Az önképző-kör magyar és idegen nyelvi szakosztályai az ifjuság szerény munkálkodását jelzik, a dalgyesület, valamint az ifjúsági zenekar igen nemes irányban hatnak az ifjuság erkölcsi nevelésére. A dal- és zene-egyesületnek 1892. márczius hó 26-án tartott nyilvános estélye az ifjuság komoly törekvésének elég fontos jelét adta.

Szépen virágzik a segélyező-egylet is, mely az akadémia szegény tanulóit tankönyvekkel látja el és havi segélyezésben részesíti. Ezen derék egylet az elmúlt tanévben 340 frtot költött segélyezésre, alapítóje pedig már mintegy 2500 frtra emelkedett. Az ifjuság egy iskolai lobogóra is adakozott, melyre már mintegy 200 frt gyűlt össze.

A tanév folyamán igen emelkedett ünnepélyek tartottak: a Szechenyi ünnepély, a koronázási ünnepély, valamint Fenyéri Zádor Lajos társulati elnök arcképleleplezése stb.

Végül kiemelendőnek tartjuk a dr. Bayer Ferencz igazgató tulajdonát képező internátust, mely az igazgató személyes vezetése alatt áll. Az ifjak egészen a család körében neveltetnek és két állandó nevelő felügyelete alatt végzik iskolai teendőiket. A mérsékelt havi 35 frtnyi ellátási díj különösen alkalmassá teszi, hogy a szülők egész bizalommal adják gyermekeiket ezen már is czélszerűnek bizonyult internátusba. A czélszerű berendezést, gazdag felszerelést szembetűnően mutatják az értesítőben közölt igen sikerült fénykép lenyomatok.

A gömör-megyei ált. tanító-egylet központi választmánya folyó évi július hó 6-án a községi elemi fiú-iskola tanácstermében gyűlést tartott. Jelen voltak: Törköly József egyietli elnök, Czikora István egyietli főjegyző, Fábry János, Fülep Benjamin, Wagensommer János, Paál Gyula, Járossy Endre, Simko Endre és Füzési Márton választmányi tagok. — Tárgyai röviden a következők voltak: Felolvastattak az egyes járáskörök gyűléseinek jegyzőkönyveit, melyek világos bizonyítékaul szolgáltak annak, hogy minden egyes járáskör a maga kebelében elkövetett minden lehető, hogy megyei tanügyünket a kor színvonalának megfelelő niveaura emelje s hogy tagjait munkálkodásra serkentve, a tökélesbülés felé vezesse. — Megbíráltattott Törköly József által készített „A megyei tanítói segély-egyesület” alapszabály-tervezete. E létesítendő segély-egyesület igen szép missiót van hivatva teljesíteni, nevezé-

tesen: a tanítóknak különben is sanyaru anyagi helyzetén anyagilag segíteni, az elhaltakat tisztességes temetkezési költségekben részesíteni, hátramaradt özvegyeiket s árváikat kitelhetőleg segélyezni. Nevezett tervezet annyi körültekintéssel, annyi életfilozófiával van egybeállítva, hogy hálával fog gondolni annak kezdeményezőjére a megyei tanítószék. Egyéb tárgyak s folyó ügyek elintézése és az indítványok megtétele után, összeállította a választmány az évi közgyűlésre vonatkozó meghívót s annak tárgysorozatát. — A közgyűlés Jolsván fog megtartatni s a részletes program annak idején közöltetik. F. M.

Hírek és vegyesek.

— **Miniszeri elismerés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. Schopper György rozsnói róm. kath. püspöknek, ki a rozsnói róm. kath. főgymnásium segélyalapja javára 100 frtot adományozott, elismerő köszönetét nyilvánította.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Kubinyi Béla pénzügyminiszteri irodatisztet II. oszt. pénzügyi titkárrá nevezte ki.

— **Névmagyarosítás.** Köhler László dobsinai illetőségű ugyanottani lakos vezetéknévét „Szenes”-re kért átváltoztatása, f. évi 46919. sz. belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

— **Uthy István** orvosjelöltet, a helybeli jeles r. k. kántor öcsesét, ki egyesült prof. főgymnásiumunkban nyerte alapképzését s érettségi bizonyítványát, és bár sok küzdelem árán, önjerejéből jó sikerrel végezte el az orvosi tanfolyamot, Scheuthauer Gusztáv, a budapesti orvosegyetemen a kórbonczatan hírneves tanára, maga mellé nevezette ki gyakornoknak. Gratulálunk a derék ifjunak megérdemelt előmeneteléhez s a főgymnásiumnak, hogy ily jeles férfiak nevel az életnek.

— **A legapróbbak mulatsága** a „Gizella” gyermek-óvó intézet látogatóinak, az ártatlan kis apróságoknak vizsgaszámába menő nyári mulatsága folyó hó 24-én tartatik meg a Szechenyi-kertben.

— **Buc úkirándulás.** A polgári leányiskola negyedik osztályu növendékeit, a kik az életbe lépnek, az intézet igazgatója egy kis bucsúünnepélyre hívta meg. Az ünnepély egy, a szabadkai erdőbe tett kirándulásból állott, melyen a növendékeknek kívül a tantestület s egy-két vendég vett részt. Rekenő melegben rándult ki a kis társaság; annál kellemesebb volt a hűvös, lombos erdő gyepszöngyégre leheveredni s vig csevegés, fel-felhangzó józú nevetés mellett elfogyasztani a sokféle enni-inni valóból álló oszonnát. Az igazgató volt a fő-fő háziasszony, de a leendő nagy leányok sem engedtek józúkból, így aztán volt ott annyi minden, akár Eldorádóban. Az oszonnát társas játékok követték. A gondtalan gyermek jókedv ráragadt a tantestületre is, lett olyan „kacsa-játék”, hogy talán még most is tartana, ha a sors Fáraó-ivadékból három jó fiut nem hoz oda. A száraz fákból előjövő hangok tánczra perditették a kacsaókat. Folyt a táncz, miglen a bucsuzó nap sugarai visszatérésre hívták fel a jókedvű társaságot.

— **Az após.** Márkuska községben mult hó 25-én a hajnali órákban Klima András kihajtotta marháját a legelőre, kevés idő múlva apcsa Gallo Mátyás észrevétlenül melléje lopódzott s botjával úgy fejbé fűtötte, hogy felgyógyulásához orvosi szakvélemény szerint 10—14 nap szükségeltetik. A verekedő após feljelentetett az illetékes hatóságok.

(F.) **Vashidak a miskolcz-füleki vonalon.** A miskolcz-füleki II-od rangu vonalon a megnyitás óta oly óriásilag növekedett és nő állandóan a forgalom, hogy a magyar királyi államvasutak igazgatósága — különösen a mostani és a legközelebb várható teherforgalom akadálytalan lebonyolítása szempontjából — már egy pár év előtt határozta el a vonalnak elsőrangúsítását. Míután ezen átépítés tetemes költségbe kerül, az építési költség több évre lett felosztva. Az eddigi végzett teljesítmény a bánréve-füleki vonal sinjeinek elsőrangú aczelsínekkel való kicserélése, továbbá a kisebb fahidaknak aczelsínakkal való kicserélése. Ez évben a miskolcz-bánréve vonal sinjait cserélik ki, a következő évekre pedig az állomások átalakításának és megnagyobbításának, valamint az alapítványi kiszélesítésének munkája marad. Ez évben négy nagyobb vashid épül, egy Borsodban Vadna mellett a Sajón, három pedig Gömörben. Ezek egyike Bánréve és Rimaszécs között Lénártfalánál a Sajót hidalja át 50 méter szélességben, kettő pedig Feled és Rimaszécs közt épül: egy 20 méter nyílású Rima artéri híd Serke község határában és egy két 30 méter nyílással ellátott Rima híd Feled község határában. A Sajóhidnál és a Rima artéri hídjánál a hidfők kiépítéséhez szükséges provisorikus fahid szerkezetek elkészülvén, most a hidfők alapozása van folyamatban, úgy, hogy ezen két híd valószínűleg még e nyár folyamán készül el, míg a feledi nagy Rimahid öszel lesz befejezve. Ezen három híd építési költsége 120.000 frtra van előirányozva, építésüket pedig a rimaszombati osztálymérnökség vezeti. A hidaknak a lehető legnagyobb terjedésének többszörösen ellenállólag tervezett vasalkatrészei a m. kir. államvasutak gépjárat fogják dicserni.

Nyilvános számadás. A f. év és hó 3-án a Szechenyi kertben a Gömör-megyei egyetemi ifjusági kör táncmulatságáról:

Bevétel belépti díjakból	102 frt 40 kr.
„ felülfizetésekből	16 frt 65 kr.
Osszesen	119 frt 05 kr.
Kiadás	53 frt 67 kr.
Tiszta jövedelem	65 frt 38 kr.

A felülfizetésekhöz hozzájárultak: Paczek Emil, Tóth Gusztáv, Dr. Kalocsay Béla, Dr. Fodor és Dapsy Viktor 1—1 frttal; id. Bakasy József 70 krral, Institörisz Endre, ifj. Róth Lajos, Szabó Károly, Stech Kálmán, Beliczki Viktor, NN., NN., Rakottay Danóné, Vozáry György, Bakasy Józsefné, Dr. Löcherer Tamás, Löcherer Gyula, Feledy Ferencz, Dr. Szabó Samu, Fráter Sámuel, Bihary Sándor, Dr. Schwarz, Engel Adolf, Lengyel Samu, Dr. Veres Samu, Benyo Béla 50—50 krral, Szontagh Károly 30 krral, NN. 10 krral, NN. 5 krral, — Dapsy Victor, a „Gömör-megyei egyet. ifjusági kör” szümei pénztárosa.